

بررسی تأثیر روان‌شناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی

شهرستان شهریار

مرتضی خوشنامی

دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی (آموزش ابتدایی)، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهرری

Khoshnamim1377@gmail.com

09109514077

چکیده:

پژوهش حاضر به منظور بررسی تأثیر روان‌شناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی شهرستان شهریار انجام گرفته است. روش پژوهش از نوع کتابخانه‌ای و تحلیلی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی شهرستان شهریار بوده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد روان‌شناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی مؤثر بوده است و دانش‌آموزانی که از روان‌شناسی مثبت‌گرا بهره می‌جویند، پیشرفت تحصیلی بالاتری نسبت به روش سنتی داشته‌اند. اجرای مؤلفه‌های روان‌شناسی مثبت‌گرا در کلاس درس باعث به‌وجود آمدن جو شادی و رضایت‌بخش می‌شود. این ویژگی موجب می‌شود که دانش‌آموزان با علاقه بیشتری در فعالیت روان‌شناسی مثبت‌گرا شرکت کنند و نیز باعث می‌شود، یادگیری معنادار در دانش‌آموزان به وجود آید و در نهایت باعث پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شود.

واژگان کلیدی:

روان‌شناسی مثبت‌گرا، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان، ابتدایی، یادگیری

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مديريت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

مقدمه:

روان‌شناسی مثبت‌گرا توسط مارتین سلیگمن، روان‌شناس آمریکایی مطرح شد. این حوزه یکی از شاخه‌های روان‌شناسی است که بر موفقیت و شادی انسان تأکید دارد. روان‌شناسی مثبت‌گرا برخلاف حوزه‌های پیشین به آسیب و درمان اختلالات روانی توجه ندارد و بیشتر در تلاش است تا زندگی شادتری برای انسان به ارمغان آورد. به عبارت دیگر روان‌شناسان مثبت‌گرا بر شاد بودن و ارتقای سلامت روان افراد توجه دارند در حالی که روان‌شناسان بالینی برای کاهش ناراحتی‌ها و اختلالات روحی انسان تلاش می‌کنند.

در روان‌شناسی، مثبت‌نگر فرض بر این است که توانایی‌هایی در انسان وجود دارد از قبیل امید و پشتکار و آینده‌نگری و ... که به‌عنوان سپر دفاعی علیه مشکلات روانی عمل می‌کند و روان‌شناسی، مثبت‌نگر با سعی در افزایش این عواطف مثبت به افراد کمک می‌کند که مثبت‌اندیش باشند و کارایی خود را در زندگی عادی و زندگی شغلی خود بالا ببرند. هدف تمام مداخلات روان‌شناسی، مثبت‌نگر بهزیستی روانی افراد است که در نتیجه آن عملکرد شغلی آن‌ها نیز بهبود می‌یابد. (برون، ۱۴۰۰)

روان‌شناسی مثبت‌گرا به دنبال بهبود کیفیت زندگی افراد و پیشگیری از آسیب‌های روانی ناشی از زندگی بی‌ثمر و بی‌معنا است. البته باید به این نکته نیز توجه کرد که روان‌شناسی مثبت‌گرا نمی‌خواهد رنج، ناخشنودی یا جنبه‌های منفی زندگی را انکار کند. متخصصان روان‌شناسی مثبت‌گرا وجود رنج انسان، خودخواهی، سیستم خانوادگی کژ کار و نهادهای غیر مؤثر را قبول دارند؛ اما هدف روان‌شناسی مثبت‌گرا این است که روی دیگر سکه را مطالعه کند. شناخت و پرورش مهارت‌ها، سلامت فکری و روانی، پرورش معنا در زندگی، ایجاد روابط مثبت در خانواده و کسب شادی حقیقی را می‌توان از جمله مهم‌ترین اهداف روان‌شناسی مثبت دانست، اما شاید اساس و بنیان اصلی این رشته بر مفهوم «زندگی در زمان حال» استوار است. در دنیایی که روان‌شناسی مثبت ترسیم می‌کند، مردم در زمان حال زندگی می‌کنند که این به معنای بی‌توجهی به گذشته و بی‌تفاوتی نسبت به آینده نیست بلکه به معنای عدم وابستگی به اتفاقات قبلی و عدم دل‌مشغولی و ترس از اتفاقات بعدی است که موجب از بین رفتن سلامت و شادابی در زندگی را فراهم می‌کند. (کارگرسلطان آباد، ۱۳۹۵)

سلیگمن توانسته است عمده‌ترین مفاهیم روان‌شناسی مثبت‌گرا را از تلفیق نظریه اسناد درونی و درماندگی آموخته شده به دست آورد. هم‌چنین یکی از پنج پایه خوشبختی، روان‌شناسی مثبت‌گرا است. در واقع ادعای مارتین سلیگمن نشان می‌دهد که آموزش تغییر در سبک‌های اسنادی درونی باعث به وجود آمدن روان‌شناسی مثبت‌گرا در افراد و کنار گذاشتن افسردگی می‌شود. یکی از این مداخلات رایج در زمینه عوامل روان‌شناختی دردانش آموزان، رویکرد روان‌شناسی مثبت‌گرا است. رویکرد روان‌شناسی مثبت‌گرا حوزه روان‌شناسی بالینی را از تمرکز صرف بر علائم ناخوشایند و تسکین مستقیم آن‌ها تغییر داده است و هدف روان‌درمانی را چیز بیشتر از کاهش علائم اختلال می‌داند (رشید و سلیگمن، ۲۰۱۴)

در این روش از تکنیک‌های متفاوتی از جمله قدردانی و یادآوری نعمت‌ها (رشید، ۲۰۱۵) باهدف افزایش شناخت‌های مثبت، هیجانات مثبت، رفتارهای مثبت (سین و لیبومرסקی، ۲۰۰۹) ارتقای سطح اعتماد، صمیمیت، شادی، همدلی، تفاهم و موارد مشابه استفاده می‌کنند. (رشید و سلیگمن، ۱۹۱۴)

پژوهش (طالبی، ۱۴۰۰) نشان می‌دهد که این مؤلفه‌ها می‌تواند باعث پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شود.

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در مقاطع مختلف رشد جسمی، روانی و اجتماعی نیازمند دارا بودن نگرش مثبت به رشته تحصیلی و انگیزه‌های قوی است نگرش. به رشته تحصیلی ظاهراً یک امر فردی محسوب می‌شود. این تصور وجود دارد که هر دانش‌آموزی با توجه به شخصیت خود و تمایلات و علاقه‌مندی و خصوصیاتش، دارای برخی نگرش‌ها است در صورتی که نگرش تحصیلی از دیدگاه علم روان‌شناسی، اجتماعی و جامعه‌شناسی علاوه بر فردی بودنش دارای بعد اجتماعی گسترده از جمله محیط، اطرافیان، پدر و مادر و معلم سایر افراد گروه‌هایی که دانش‌آموز با آن‌ها به نحوی برخورد دارند که در ایجاد و پرورش و تحکیم نگرش‌های مثبت یا منفی به رشته تحصیلی وی مؤثرند. (بسانت، ۱۹۹۵)

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از شاخص‌های مهم در ارزشیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش‌ها در این نظام در واقع تلاش برای جامعه عمل پوشاندن بدین امر تلقی می‌شود. به‌طور اعم کل جامعه و به‌طور اخص نظام آموزش و پرورش نسبت به سرنوشت کودکان، رشد و تکامل موفقیت‌آمیز آنان جایگاه آن‌ها در جامعه علاقه‌مند و نگران است و انتظار دارد دانش‌آموزان در جوانب گوناگون، اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی‌ها و نیز در ابعاد عاطفی و شخصیتی، آن‌چنان‌که باید پیشرفت و تعالی یابند (پورشافعی، ۱۳۷۰)

پژوهش‌های زیادی، نشان می‌دهد که عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و فعالیت‌های مرتبط با آن در دوره آموزش مدرسه‌ای از پیشرفت چندانی برخوردار نیست. دانش‌آموزان مستعد از توانایی‌های خود به‌خوبی استفاده نمی‌کنند، دانش‌آموزان اغلب روحیه علمی و انگیزه کافی ندارند و از امکانات آموزشی، استفاده مطلوب و مناسب صورت نمی‌گیرد و معمولاً به‌جای توجه به ارتقای سطح علمی خود به ارتقای سطح تحصیلی (اخذ مدارج بالاتر) می‌اندیشند (لواسانی، ۱۳۹۰) با توجه به نقش تعیین‌کننده نگرش تحصیلی دانش‌آموزان در عملکرد و موفقیت تحصیلی آنان، ضرورت دارد مسئله نگرش به‌عنوان عاملی مؤثر بر موفقیت تحصیلی مدنظر قرار گیرد. همچنین این امر سبب می‌شود که مشاوران در امر مشاوره تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان بهتر و آگاهانه‌تر عمل کنند. به‌علاوه دانش‌آموزان برای انتخاب رشته تحصیلی در اواخر دوره راهنمایی و اوایل دوره دبیرستان آگاهانه‌تر و با توجه به توانایی‌ها و علایق خود رشته‌ای را برگزینند و با این اقدام از شکل‌گیری نگرش منفی در موقعیت‌های تحصیلی جلوگیری به عمل می‌آید و نگرش مثبت به یک پدیده می‌تواند نسبت میزان فعالیت و تلاش دانش‌آموز را در آن امر تحت تأثیر قرار دهد و او را به انجام وظایف و مسئولیت‌های خود در قبال آن وادار نماید، در صورتی که نگرش منفی عکس این امر را وجود می‌آورد؛ یعنی فرد به دلیل عدم رضایت از کار و فعالیت موردنظر از زیر بار مسئولیت شانه خالی می‌کند؛ بنابراین دانش‌آموز وقتی فعال است که نسبت به رشته تحصیلی خود نگرشی مثبت داشته باشد (حسینیان، ۱۳۷۴)

اهمیت و ضرورت پژوهش

امروزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به‌عنوان یک شاخص مهم برای ارزیابی نظام‌های آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. علاوه بر این، پیشرفت تحصیلی همواره برای معلمان، دانش‌آموزان، والدین، نظریه‌پردازان و محققان تربیتی نیز حائز اهمیت بوده است. برای مثال، پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان یکی از مهم‌ترین ملاک‌های ارزیابی عملکرد معلمان محسوب می‌شود. برای دانش‌آموزان نیز معدل تحصیلی معرف توانایی‌های علمی آن‌ها برای ورود به دنیای کار و اشتغال و مقاطع تحصیلی بالاتر است. شاید به علت همین اهمیت باشد که نظریه‌پردازان تربیتی بسیاری از پژوهش‌های خود را بر شناخت عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی متمرکز کرده‌اند. از جمله عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی می‌توان از عوامل نگرش می‌توان یاد کرد. به‌طور کلی در کشور ما افت تحصیلی یکی از مشکلات کنونی نظام آموزش و پرورش است که همه‌ساله ده‌ها میلیارد ریال بودجه کشور را به هدر می‌دهد. یافته‌های آماری از مدارس کشور نشان‌دهنده آن است که افت تحصیلی به‌صورت مردودی، ترک تحصیلی زودرس و یا اشکال دیگر آن مقادیر زیادی از منابع مالی ملی و استعداد‌های انسانی جامعه را تلف می‌کند؛ بنابراین عدم توجه به علل افت تحصیلی و پیشگیری از آن نه تنها خسارت اقتصادی زیادی را به جامعه و کشور وارد می‌کند، بلکه باعث افزایش میزان بیکاری‌ها در آینده شده و سرمایه فرهنگی نیز از بین می‌رود به نظر می‌رسد که بهترین راه شناسایی عوامل افت تحصیل برای جلوگیری از بروز آن است؛ بنابراین در این پژوهش بر آنیم تا به بررسی تأثیر روان‌شناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بپردازیم.

در مورد پیشرفت تحصیلی تعاریف گوناگونی وجود دارد که به شرح آن می‌پردازیم: پیشرفت تحصیلی عبارت است از موفقیت دانش‌آموزان در یک یا چند موضوع درسی (مثل درک، فهم خواندن یا محاسبه عددی)، چنین پیشرفت‌هایی توسط آزمودن‌های میزان شده تحصیلی اندازه‌گیری می‌شود. همچنین این اصطلاح بر پیشرفت فرد در کلاس، آن‌طور که در کار مدرسه ارزیابی می‌شود دلالت دارد (ماهر، ۱۳۷۶، به نقل از دو دانگه، ۱۳۷۶)

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

پیشرفت تحصیلی به جلوه‌ای از جایگاه تحصیلی دانش‌آموزان اشاره دارد که این جلوه ممکن است بیانگر نمره‌ای برای یک دوره، میانگین نمرات در دوره‌ای مربوط به یک موضوع یا میانگین نمرات دوره‌های مختلف باشد. برای پیشرفت تحصیلی می‌توان ملاک‌های گوناگون را در نظر گرفت که مشهورترین آن‌ها میانگین نمرات کلای است. (پالسون، ۱۹۹۴، به نقل از مهرافروز، ۱۳۸۷) پیشرفت تحصیلی عبارت است از مسئول نهایی فرآیند یادگیری فعال که با کمک آموزش فعالیت‌های تربیتی انجام می‌گیرد. (گیج و برلایندر، ۱۳۷۴؛ به نقل از مهدیان، ۱۳۸۵) همچنین، سرعتی که دانش‌آموز در تکمیل پایه‌ها و درجات گوناگون دارد و برحسب مقدار پیش‌افتادگی و سرعت یا عقب‌ماندگی وی اندازه‌گیری می‌شود. (بیابان‌گرد، ۱۳۷۸)

از پیشرفت تحصیلی به‌عنوان یکی از شاخص‌های پیشرفت در نظام آموزش و پرورش مفهوم «انجام تکالیف و موفقیت دانش‌آموزان در گذراندن دروس یک‌پایه تحصیلی مشخص» یا «موفقیت دانش‌آموزان در امر یادگیری مطالب درسی» استفاده می‌شود. وجه مخالفان افت تحصیلی است که یکی از معضلات نظام آموزشی است که به شیوه‌های گوناگون همچون عدم موفقیت دانش‌آموزان در دستیابی به هدف‌های مقاطع تحصیلی مربوطه، مردودی و تکرار پایه‌های تحصیلی، ترک تحصیل زودرس، بیکاری و بلا تکلیفی خود را نشان می‌دهد (پورشافی، ۱۳۷۰)

روش پژوهش:

روش مطالعه در این تحقیق به صورت مطالعه کتابخانه‌ای بوده است. برای این منظور از مطالب موجود در مقاله، تحقیق‌های چاپ‌شده و همچنین مطالب دیجیتال استفاده شده است و با روش تحلیلی-توصیفی به بیان مطالب و نظرات پیرامون تأثیر روانشناسی مثبت بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پرداخته شده است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مقالات و منابع کتابخانه موجود در زمینه موضوع پژوهش بوده است.

یافته‌ها:

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر روانشناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود. نتایج نشان داد که روانشناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی تأثیر معنی‌داری داشته است.

با توجه به نتایج این پژوهش به نظر می‌رسد معلم در جریان یاددهی و یادگیری نقش سازمان دهنده، جهت دهنده، راهنمایی کننده را بر عهده دارد و تسهیل‌کننده یادگیری به‌سوی اهداف آموزشی است.

روانشناسی مثبت‌گرا باعث به وجود آمدن جو خوشایندی در کلاس درس می‌شود که این ویژگی موجب می‌شود که دانش‌آموزان با رغبت بیشتری در فعالیت روانشناسی مثبت‌گرا شرکت کنند و نیز باعث می‌شود یادگیری معنادار در دانش‌آموزان را به وجود آورد. روش‌های تدریس به‌عنوان یک محرک بیرونی بر دانش‌آموزان اثرگذار است و از آنجاکه روانشناسی مثبت‌گرا به‌عنوان یک روش تدریس فعال مطرح است، می‌تواند اثرگذار باشد.

روانشناسی مثبت‌نگر در کنار موارد یادشده در پی افزایش توانمندی‌های انسان و علم شادکامی برای تمامی افراد است و در واقع، روانشناسی دو هدف عمده داشته است: درمان بیماری‌ها و بالا بردن توانایی‌های انسان. روانشناسی، متمرکز روی هدف اول شده و هدف دوم را رها کرده بود. در روانشناسی مثبت‌نگر بیشتر تمرکز روی هدف دوم است. افزایش شادی، سلامت و رضایت از زندگی از جمله هدف‌هایی است که در روانشناسی مثبت‌نگر مورد توجه قرار می‌گیرد و معلم با به کار بردن مؤلفه‌های روانشناسی مثبت‌گرا در کلاس درس می‌تواند باعث پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شود.

افزایش شادی، سلامت و رضایت از زندگی از جمله هدف‌هایی است که در روانشناسی مثبت‌نگر مورد توجه قرار می‌گیرد. مفروض‌های اصلی روانشناسی بالینی، درمان اختلال و بیماری است، اما چند درصد از افراد جامعه با اختلالات روانی دست‌به‌گریبان هستند؟ آیا بخش اعظم افراد که دچار اختلالات روانی نیستند، به بهزیستی روانی و رضایت از زندگی بالاتر نیاز

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

ندارند و برای رسیدن به این مهم، روانشناسی قادر به ارائه خدمات نیست؟ روانشناسی مثبت‌گرا، برای ارائه خدمات به این بخش عظیم از جامعه جایگاه خود را در میان روانشناسان تثبیت کرد.

معلم باید مؤلفه‌های روانشناسی مثبت‌گرا را در روش تدریس، ارزشیابی و ایجاد انگیزه در نظر بگیرد چراکه پژوهش‌های زیادی در رابطه با تأثیر مطلوب مؤلفه‌های روانشناسی مثبت‌گرا بر یادگیری مطلوب دانش آموزان انجام شده است. در پژوهش (مرتضوی امامی، ۱۳۹۸) به این نتایج دست یافتند که مداخلات مثبت نگر می‌تواند خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی را افزایش دهد؛ بنابراین می‌توان آموزش روان‌شناسی مثبت نگر را برای کاهش مشکلات روان‌شناختی دانش آموزان و همچنین افزایش بیشتر خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی آنان به کاربرد.

همچنین در پژوهش (اسمعیلی دیزج، ۱۳۹۷) به این نکته اشاره شده است که شناخت و پرورش مهارت‌ها، سلامت فکری و روانی، پرورش معنا در زندگی، ایجاد روابط مثبت در خانواده و کسب شادی حقیقی را می‌توان از جمله مهم‌ترین اهداف روان‌شناسی مثبت دانست. یکی از اهداف روان‌شناسی مثبت‌گرا، ایجاد محیط‌ها یا مؤسسات و نهادهای مثبت است. مدرسه یکی از محیط‌های مهم یادگیری مثبت است. بررسی حاکی از آن است که روانشناسی مثبت‌گرا در پی بالا بردن انگیزه و نشاط در دانش آموزان و همچنین محیطی سرشار از آرامش همراه با شادمانی در معلم و دانش آموزان است.

روانشناسی مثبت‌گرا به طرق و عبارات گوناگون تعریف شده است اما تعریفی که بیشتر در این زمینه پذیرفته شده بدین صورت است: «به بررسی علمی این نکته که چه چیزی زندگی را ارزشمند می‌سازد، روانشناسی مثبت‌گرا می‌گویند» (پترسون، ۲۰۰۸) اگر بخواهیم این مفهوم را کمی بسط دهیم، باید بگوییم روانشناسی مثبت‌گرا همان رویکرد علمی برای مطالعه افکار، عواطف و رفتار انسان با تمرکز روی نقاط قوت به جای نقاط ضعف، ایجاد زندگی خوب به جای تعمیر زندگی بد و رساندن زندگی افراد متوسط به زندگی عالی به جای تمرکز صرف روی زندگی کسانی که پیوسته در تلاش‌اند به حد نرمال برسند است. (پترسون، ۲۰۰۸)

روانشناسی مثبت‌گرا روی تأثیرات و رویدادهای مثبت زندگی تمرکز دارد، از جمله: تجارب مثبت (مثل شادی، سرخوشی، انگیزه و عشق) خصایص و حالت‌های مثبت (مثل قدردانی، انعطاف‌پذیری و دلسوزی) مؤسسات مثبت (به‌کارگیری اصول مثبت درون تمام تشکیلات و مؤسسات). روانشناسی مثبت‌گرا به‌عنوان یک رشته بخش زیادی از زمان خود را صرف تفکر به روی موضوعاتی نظیر نقاط قوت شخصیت، خوش‌بینی، رضایت از زندگی، خوشبختی، سلامتی، قدردانی، شفقت (همراه با دلسوزی برای خود)، عزت‌نفس و اعتمادبه‌نفس، امید و ترقی می‌کند. هدف از مطالعه این موضوعات این است که به افراد کمک شود شکوفا شوند و بهترین زندگی را داشته باشند.

سلیگمن با اشاره به این نکته که بسیاری از افراد مبتلا به افسردگی احساس درماندگی می‌کنند، این پدیده را به افسردگی نسبت داد. تلاش‌های او روی این موضوع زمینه انگیزه، آرا و مدارک لازم برای حمایت از روش‌های درمان علائم افسردگی و روش‌های پیشگیری از آن را فراهم آورد.

اگرچه این امر به‌خودی‌خود تحسین‌برانگیز است، سلیگمن می‌دانست که چیزهای بیشتری برای ارائه به جامعه روانشناسی و در مفهوم گسترده‌تر دنیای بیرون دارد. بخصوص، آثار بیشتر در مورد روانشناسی مثبت‌گرا، انگیزه و روحیه‌بخش. او بعد از به شهرت رسیدن به‌واسطه نظریه درماندگی آموخته‌شده، توجه خود را به دیگر خصوصیات، ویژگی‌ها و دیدگاه‌هایی معطوف کرد که می‌توان آن‌ها را از قبل آموخت و درونی ساخت.

سلیگمن گم‌شده خود را در انعطاف‌پذیری و خوش‌بینی آموخته‌شده یافت و یافته‌های او اساس برنامه‌های انعطاف‌پذیری (به‌طور مثال برای کودکان اعضای ارتش) قرار گرفت که به‌طور گسترده اجرا می‌شود.

سلیگمن از تمرکز کوتاه‌فکرانه روانشناسی روی موضوعات منفی خسته شده بود؛ در روانشناسی توجه زیادی صرف بیماری روانی، روانشناسی غیرعادی، آسیب روحی و درد و رنج می‌شد و به همین نسبت شادی، سلامتی، منحصر‌به‌فرد بودن، نقاط قوت و شکوفایی به حاشیه رانده شده بود.

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدرسه آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

بعد از اینکه سلیگمن در سال ۱۹۹۸ به‌عنوان رئیس انجمن روانشناسی آمریکا انتخاب شد، از این فرصت برای تغییر سمت و سوی این رشته استفاده کرد. او زیرمجموعه جدیدی به روانشناسی افزود که به‌جای نقص‌های زندگی روی داده‌های آن تمرکز داشت. اولین مقاله و بیانیه رشته جدید، روانشناسی مثبت‌گرا، در سال ۲۰۰۰ توسط سلیگمن و پدر بنیان‌گذار نظریه جریان، میهای چیکسنت‌میهای، منتشر شد.

از سال ۲۰۰۰، هزاران محقق در سراسر دنیا به ندای سلیگمن برای تمرکز بیشتر روی نکات مثبت زندگی پاسخ دادند و ده‌ها هزار تحقیق روی این پدیده مثبت انجام شد. همچنین بستری برای به‌کارگیری اصول مثبت در مربیگری، آموزش، روابط، محل کار و دیگر حوزه‌های زندگی فراهم شد.

اگر مؤلفه‌های روانشناسی مثبت در کلاس اجرا شود با افزایش نشاط و شادی و انگیزه دانش‌آموزان و ایجاد حس خودکارآمدی در بین آن‌ها می‌تواند باعث پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شود.

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از سازه‌هایی است که از دیرباز مورد توجه بوده و تحقیقات بسیاری را به خود اختصاص داده است. متخصصین تعلیم و تربیت همواره کوشیده‌اند شرایطی را فراهم نمایند تا محصلین بیشترین کارایی تحصیلی را از خود نشان دهند. امروزه مهم‌ترین نقش مدارس این است که دانش‌آموزان را در پیشرفت تحصیلی یاری نماید. به‌طور کلی پیشرفت تحصیلی را توانایی آموخته‌شده یا اکتسابی حاصل از دروس ارائه‌شده یا به‌عبارت‌دیگر، توانایی آموخته‌شده با آسایی فرد در موضوعات آموزشی می‌دانند که به‌وسیله آزمون‌های استاندارد شده، اندازه‌گیری می‌شود.

نتیجه‌گیری:

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر روانشناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر شهریار بود. نتایج نشان داد که روانشناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی تأثیر معنی‌داری داشته است؛ بنابراین می‌توان گفت که روانشناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی مؤثر بوده است. این نتایج به این معنا است که دانش‌آموزانی که از روانشناسی مثبت‌گرا بهره‌دهیده بودند پیشرفت تحصیلی بالاتری نسبت به روش سنتی داشتند این نتیجه فرضیه پژوهش را مورد تأیید قرار می‌دهد و با پژوهش‌های هارجی، دیسکون، کونج و میرون، ۱۳۷۷؛ آنسئی، ۲۰۰۶؛ فرایدل، کارتینا، ترند و میگلی، ۲۰۰۷ و پازاراس ۲۰۰۳، اسالوین ۱۹۹۱ همسو می‌باشد و نتایج پژوهش‌های آن‌ها را مورد تأیید قرار می‌دهد. معلم در جریان یاددهی و یادگیری نقش سازمان‌دهنده، هدایت‌کننده، مربی را بر عهده دارد و تسهیل‌کننده یادگیری برای رسیدن دانش‌آموزان به اهداف مورد نظر است. اجرای مؤلفه‌های روانشناسی مثبت‌گرا در کلاس درس باعث به وجود آمدن جو شادی و رضایت‌بخش می‌شود. این ویژگی موجب می‌شود که دانش‌آموزان با رغبت بیشتری در فعالیت روانشناسی مثبت‌گرا شرکت کنند و نیز باعث می‌شود یادگیری معنادار در دانش‌آموزان را به وجود آورد و در نهایت باعث پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شود.

منابع:

برون، مهرداد، ۱۴۰۰، روان‌شناسی مثبت‌نگر، هفتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت‌نگر، بندرعباس
پورشافی، هادی. (۱۳۷۰). بررسی رابطه عزت‌نفس با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سال سوم دوره متوسطه شهرستان قائن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت‌معلم.
حسینیان، سیمین، (۱۳۷۴)، مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره آموزش و کاربرد مهارت‌های خرد در مشاوره فردی، تهران: نشر دیدار

طالبی، مجتبی، ۱۴۰۰، بررسی تأثیر آموزش از طریق روش‌های نوین یاددهی یادگیری مبتنی بر روانشناسی مثبت‌گرا بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مقطع ابتدایی شهرستان نهبندان، دهمین اجلاس بین‌المللی روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی

عباسی، محمد، داودی، حسین، حیدری، حسن، پیرانی، ذبیح، (۱۳۹۹). هم‌سنجی اثربخشی آموزش راهبردهای شناختی-فراشناختی و آموزش روانشناسی مثبت‌نگر بر خودکارآمدی تحصیلی، فرسودگی تحصیلی و راهبردهای یادگیری، فصلنامه روان‌شناسی مدرسه، ۹ (۴)، ۱۶۶-۱۴۴.

غلامعلی لواسانی، مسعود، خضری آذر، هیمن، امانی، جواد، علیرزاده، صابر، (۱۳۹۰). پیشرفت تحصیلی: نقش نیازهای روان‌شناختی اساسی و سبک‌های هویت، دو فصلنامه پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۹ (۱)، ۲۵.

کارگرسطان آباد، امیر و احمدی فضل، سعید، ۱۳۹۵، رابطه مدیریت مشارکتی و یادگیری سازمانی با بهره‌وری کارکنان مطالعه موردی: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان فارس، اولین کنفرانس بین‌المللی کارآفرینی، خلاقیت و نوآوری، شیراز

مطهری نژاد، فاطمه، سید، سپیده، رضایی، علی‌محمد، حیدریه، سیده مرضیه، نوروزی، ریحانه، (۱۳۹۴). ارتباط خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مبتلابه ناتوانی یادگیری، مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ۲۵ (۱۳۲)، ۳۲۹-۳۳۳.

- Carr, A. Cullen, K. Keeney, C. Canning, C. Mooney, O. Chinseallaigh, E. & O'Dowd, A. (2021). Effectiveness of positive psychology interventions: a systematic review and meta-analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 16(6), 749-769.
- Haslip, M. J. & Donaldson, L. (2021). What character strengths do early childhood educators use to address workplace challenges? Positive psychology in teacher professional development. *International Journal of Early Years Education*, 29(3), 250-267.
- Jares, F. (1996). Assessing self-efficacy beliefs and-dermic out comes: the case for specificity and correspondence. Paper presented at the annual meeting of the American educational research association. New York.
- Li, C. (2020). A positive psychology perspective on Chinese EFL students' trait emotional intelligence, foreign language enjoyment and EFL learning achievement. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 41(3), 246-263.
- Macaskill, A. & Denovan, A. (2013). Developing autonomous learning in first year university students using perspectives from positive psychology. *Studies in Higher Education*, 38(1), 124-142.